

תוכן עניינים

סיכום מפגשי תכנית: הורים, חינוך וקהילה"

3-5 ..... מוביליות חברתית, תוכנית תל"ן, תוכנית קרן קרב.

6 ..... קדימויות א', ב', ג' .....

6..... טעוני טיפוח .....

7..... תפקיד ועד ההורים .....

8-12 ..... ענישה ומשמעת במוסדות חינוך .....

13 ..... איסור פגיעה בתלמיד בשל מעשי הוריו (מאתר כל זכות) .....

14-16 ..... טיפול באלימות במוסדות חינוך (הליך) .....

17-18 ..... תוכניות לימוד במוסדות החינוך .....

19-20..... ועדות השמה, ועדת ערר וכיתות שילוב .....

21-22 ..... תעודות בגרות בישראל .....

23-27 ..... החינוך המקצועי .....

28 ..... ועד הורים .....

28-29 ..... מבנה מערכת תפקידים וקבלת החלטות .....

30 ..... הפוליטיקה של החינוך, הסללה ותיוג .....

31 ..... תקשורת ומאבק ציבורי .....

32 ..... עקרונות ההנחיה .....

תכנית "הרים חינוך וקהילה" מופעלת על ידי עמותת הפרדס ומטרתה להכשיר מנהיגות הורית בבתי הספר בשכונות שפירא, קרית שלום והסביבה, וכדי להגדיל את סיכויי ההצלחה של התלמידים במערכת החינוך.

הרציונל: ככל שהורים ידעו את הזכויות שלהם, יהיו מעורבים יותר ויפעלו בשיתוף פעולה עם מערכת החינוך, כך גם יגדל הסיכוי להצלחת ילדיהם במערכת החינוך.

מנחה התכנית מטעם ארגון הל"ה למען חינוך: עמיחי יהודה, תחום מומחיות: מעמד ההורים במערכת החינוך הישראלית. יעוץ, הנחייה, הכשרה, כנסים וימי עיון. לשאלות ותיאום: 054-4443138

סיכום ועריכה: עדי ניאזוב, חן אהרונוב, יולי שר - עמותת הפרדס

הפצה: שנת תשפ"א, מאי 2021

הל"ה - למען החינוך, ארגון שעיקר פעילותו להדריך הורים ופעילים לקחת אחריות חינוכית בקהילה, העצמה, סנגור, סדנאות וימי עיון. ארגון מקצועי ולא פוליטי ששם לו למטרה להגיע לכל מי שמערכת החינוך הישראלית מעניינת אותו.

עמותת הפרדס היא עמותת תושבים המהווה חממה המטפחת ומחזקת את יכולותיהם של תושבי השכונות בדרום תל אביב ליזום, ליצור ולקדם שינוי למען הקהילה בה הם חיים באמצעות תהליכים הכוללים העלאת מודעות לסוגיות חברתיות וחיוזוק בסיס הערכים הקהילתי, מתן כלים לעשייה קהילתית, עידוד וקידום שותפויות עם גורמים נוספים בשכונה ובעיר ליישום בפועל של היוזמות המתהוות בחממה

תכניות תל"ן, קרן קרב ומוביליות חברתית

במפגש דיברנו על תרגיל הרכבות, אלו באות להמחיש את פערי החינוך בחברה.

רכבת 1: מובילה אל עתיד בטוח, מעמד אקדמי, שכר ראוי.

רכבת 2: בפריפריה - אין לדעת לאן תוביל.

מושגים:

תוכנית תל"ן (תוכנית חינוך נלוות)

הורים רשאים לקבוע תכנית לימודים נוספת (תל"ן) בנוסף לתכנית הלימודים הבסיסית. התוכנית מיועדת בעיקרה ללימודי העשרה ולא למקצועות הלימוד הרגילים. תכנית הלימודים הנוספת היא **תכנית רשות**, ולא ניתן לחייב בתשלום הורים שאינם מעוניינים כי ילדיהם ייקחו בה חלק. בד"כ יתקיים בבתי הספר בהם האוכלוסייה מבוססת ומעורבת.

תוכנית קר"ב (קרן ברונפמן)

תכנית קרב למעורבות בחינוך פועלת לשינוי חינוכי-חברתי המקדם צמצום פערים ומעודד שוויון הזדמנויות בחברה הישראלית באמצעות פיתוח, יצירה, ניהול והפעלה של שיעורים ופעולות העשרה מגוונות.

במתכונת הנוכחית כלל לא נעשה צמצום של הפער. נעשה על שעות לימודי החובה, בפועל הורים אלה ישלמו על שעות העשרה וכספי לימודי החובה ישובו חזרה אל משרד החינוך.

תוכניות לימודים לחינוך הקדם יסודי (לגן הילדים)

נקודת המוצא של תכנית זו היא ההמלצות הכלולות בדוח "לקראת קריאה וכתובה בגן הילדים". הדוח הוכן בידי ועדה אשר מונתה על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים והאגף לחינוך קדם יסודי.

האם בבית בגן הילדים של ילדיך ישנה תוכנית לימודים?

איסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלה לבית ספר

אסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלתו של תלמיד לבית הספר בכל סוגי בתי הספר בישראל, כולל בבתי הספר הייחודיים כגון בתי ספר יסודיים לטבע ולאומנויות.

למרות זאת, מתקיימים מבחנים כאלה ואף ללא עדכון הורים.

<p><u>רכבת 2:</u></p> <p>בד"כ בפריפריה, אין לדעת לאן תוביל.</p>	<p><u>רכבת 1:</u></p> <p>מובילה אל עתיד בטוח, מעמד אקדמי, שכר ראוי.</p>	
<p># כמות סטנדרטית של ילדים ביחס לסייעות. # מימון מדיני בלבד.</p>	<p># כמות קטנה של ילדים ביחס לסייעות. # תוספת מימון של הרשויות.</p>	<p>מעון</p>
<p># מגוון קטן יותר ומתחזק פחות של פינות.</p>	<p># אינוורטר התומך בגן (מחשבים, פינות פיתוח) יהיה עשיר ומתחזק.</p>	
<p><u>תכניות לימודים לחינוך הקדם יסודי</u> (לגן הילדים)</p> <p>נקודת המוצא של תכנית זו היא ההמלצות הכלולות בדוח" לקראת קריאה וכתובה בגן הילדים. "הדוח הוכן בידי ועדה אשר מונתה על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים והאגף לחינוך קדם יסודי.</p>		
<p># העדר תוכנית לימודים</p>	<p># תוכנית לימודים מוכרת ומאושרת ע"י הורים</p>	<p>גן</p>
<p><u>איסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלה לבית ספר</u></p> <p>אסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלתו של תלמיד לבית הספר בכל סוגי בתי הספר בישראל, כולל בבתי הספר הייחודיים כגון בתי ספר יסודיים לטבע ולאמנויות</p>		
<p># יהיו מבחנים. ההורים לא יהיו מודעים ככל.</p>	<p># יהיו מבחנים. ההורים יכירו ויזמו הכנות למבחן.</p>	

<p># קדימות א' – נדבר</p> <p># גישה של הסתפקות בקיים בנושאי איכות אנשי ההוראה.</p> <p>תוכנית קר"ב (קרן ברונפמן)</p> <p>תכנית קרב למעורבות בחינוך פועלת לשינוי חינוכי-חברתי המקדם צמצום פערים ומעודד שוויון הזדמנויות בחברה הישראלית באמצעות פיתוח, יצירה, ניהול והפעלה של שיעורים ופעולות העשרה מגוונת.</p> <p>*במתכונת הנוכחית כלל לא נעשה צמצום של הפער. נעשה על שעות לימודי החובה, בפועל הורים אלה ישלמו על שעות העשרה וכספי לימודי ישובו חזרה אל משרד החינוך.</p>	<p># קדימות א ב' ג" – נדבר</p> <p># איכות אנשי ההוראה מבוקרת היטב וזוכה לפידבק באופן קבוע.</p> <p>תוכנית תל"ן (תוכנית חינוך נלוות)</p> <p>הורים רשאים לקבוע תכנית לימודים נוספת בנוסף לתכנית הלימודים הבסיסית. התכנית מיועדת בעיקרה ללימודי העשרה ולא למקצועות הלימוד הרגילים. תכנית הלימודים הנוספת היא תכנית רשות, התשלום נחוי בהכרח.</p>	<p>בית ספר יסודי</p> <p>בית ספר יסודי</p>
--	--	---

בדיקת אחוזי מימון מדיניים למוסד מוכר שאינו רשמי - החינוך העצמאי

החינוך העצמאי הוא מערך החינוך המרכזי לבתי הספר החרדים בישראל.

בתי ספר שאינם מקיימים לימודי ליבה אחוז המימון ממשרד החינוך לא יהיה מלא.

כל בית ספר אחר בחינוך עצמאי מקבל מימון מלא. במקרה זה החלטת ההורים אם לשלם עבור תל"ן ולא ניתן להכריח אותם.

ניתן לבדוק את אחוזי המימון באמצעות סמל המוסד בטלפון האגף לפניית הציבור (מצ"ב).

ריכוז טלפונים חשובים:

משרד החינוך – האגף לפניות הציבור 1800-250025 :

קדימויות (א' ב' ג')

זהו מושג העוסק בהעמקת הידע אצל תלמידי בית הספר, בתוכנית הלימודים מוגדרים מס' הישגים עליהם יש לעבוד במהלך השנה. קדימות א': המורה תתקשש ללמד את המינימום הנדרש דוג' עד סוף כיתה א' על התלמיד לקרוא טקסט. קדימות ב': המורה תתקשש שחלק ניכר מן התלמידים (2/3) יעשו מעבר למינימום ההכרחי דוג' עד סוף כיתה א' על התלמיד לענות על שאלות מתוך הטקסט. קדימות ג': המורה תתקשש שמספר ילדים (1/3) יעשו את המקסימום הנדרש. דוג' עד סוף כיתה א' על התלמיד לכתוב חיבור שלם. לרוב נראה שבבתי הספר אשר נמצאים בפריפריה ובהן לומדות שכבות מוחלשות, ילמדו ע"פ קדימות א' בלבד. זה נובע בעיקר מחוסר ההבנה של ההורים. הורים לא יודעים לקרוא תוכנית לימודים ומכאן, שלא ידעו מה נדרש מילדיהם לדעת בסוף שנת הלימודים.

טעוני טיפוח

מושג זה הוכנס למילון התרבותי-חברתי ע"י משרד החינוך ובו הוא משתמשים להגדיר תלמידים אשר לא קיבלו תנאים הולמים מן הסביבה שבה גדלו ולייצר להם תמיכה בעת לימודיהם בבית הספר. המאפיינים הנבדקים הם: מעמד סוציו-אקונומי, השכלת הורים ומוצא, מי שימצא כ"טעון טיפוח" יוגדר כזקוק להקלות בלימודים. על פניו נראה כי תוכנית זו באה לעזור לאותה האוכלוסייה אך למעשה מאפייני ההורים אינם מעידים כלל על יכולות התלמיד. בפועל תלמידים שלא היו זקוקים כלל להקלות למדו חומר ברמה נמוכה יותר מחבריהם, מה שהביא אותם לפערים בתוכנית הלימוד.

תפקיד ועד ההורים

במפגש נשאלנו מה לדעתנו תפקיד ועד ההורים בבית הספר?

דוגמאות לתשובות:

לאסוף כסף מכלל ההורים לטובת פעילויות חברתיות.

להגות וליישם פעילויות חברתיות וימי כיף לתלמידים.

לקנות מתנות בחגים ובימי מורה.

לעזור למורה ולכיתה: לאפות עוגות, לתפור וילונות, לתקן מזגן.

הגדרה:

נציגות ההורים בבית הספר היא על בסיס התנדבותי.

נציגות ההורים בכיתות תיבחר מדי שנה באספה כללית של כלל הורי הכיתה, ולא

יאחר מתום חודשיים מפתיחת שנת הלימודים.

בנציגות ההורים בכיתה יכהנו כשלושה חברים מקרב הורי הכיתה.

מערכת החינוך רואה את ההורים כשותפים מלאים בתהליך החינוכי בבית הספר,

וכשותפים באחריות לקידום החינוכי והחברתי האופטימלי של ילדיהם. להורים

ניתנת האפשרות להיות מעורבים במתרחש במוסד החינוך בו לומדים ילדיהם,

ולתרום מידיעותיהם ומניסיונם כדי לשפר ולהעשיר את עבודת המוסד החינוכי.

הקמת נציגות ההורים בבית הספר כוללת את השלבים הבאים: בחירת נציגות

הורים כיתתית, כינון מועצת הורים ומינוי נציגות הורים וועדת ביקורת.

מכאן, שתפקיד ועד ההורים הוא לדאוג לאינטרס הילדים.

ועד ההורים קיים על מנת לממש את זכויות ההורים להיות מעורבים.

הזכות שלנו כהורים בבית ספר לדעת מה קורה בבית הספר:

המשאבים שניתנים לבית ספר צריכים להיות שקופים להורים.

כמה שעות תגבור קיבל בית הספר וכיצד יחולקו.

כיצד מחולקים כלל התקציבים השנתיים של בית הספר.

ההורים יכולים לקבוע 25% מתוכנית הלימודים של ילדנו.

להוות נציגות בוועדה הפדגוגית.

בוועדה הפדגוגית תינתן זכות הצבעה לכלל המשתתפים בנושאים:

כלכליים, תוכנית לימודים, הכשרה של מורים, השתלמויות וכו'.

ענישה ומשמעת במוסדות חינוך (מתוך אתר כל זכות)

במפגש דיברנו על ענישה ומשמעת במוסדות החינוך :

בענייני חינוך תמיד ניתקל במשולש : הורים, תלמידים וסגל חינוכי.

בית ספר הוא מקום היררכי, ילדים נמצאים במסגרת הזו לכל הפחות 6 שעות ביום, ואם תשאלו מורה תגלו שרוב זמן השיעור הולך על משמעת (ולא על למידה).

בית ספר דמוקרטי – קצת יותר מבית ספר רגיל אך עדיין לא דמוקרטי.

הילדים נכנסים לכיתה ולא יכולים : לדבר, לאכול, לשתות, לצאת מתי שהם רוצים - זו השיטה של הלימוד הפרונטלי.

שיטה זו מעמידה את המורה בקדמת הכיתה כאשר הילדים יושבים ומקשיבים.

שיטה זו לא מוציאה את המיטב מן היכול למידה.

לימודי חווייתי או לימוד סביבתי - ילדים יכולים ללמוד גם בספורים וגם בטוילים.

המלצות כלליות שעלו במהלך השיעור :

1. אין לדבר ברעת המורה בפני התלמיד, או שאר הסגל.
- ראשית כדי לא ליצור ניתוק של הילד מהמורה והפרת המרות ושנית מכיוון שכל דבר שילד שומע בבית הוא אומר בבית הספר בפני שאר התלמידים ואף מול המורה.
2. אין לדבר ברעת הורה אחר בפני הילדים.
3. דיבור שאינו הולם בקבוצות whatsapp נחשב אלימות לכל דבר.
- יש להימנע מלהגיב בקבוצות כאלה ואם אפשר אפילו לצאת מהן.
4. בעת שהיית הילד מבית הספר אין להעניש אותו בבית.

בית הספר הוא האחראי הבלעדי על העונש החינוכי, עלינו כהורים לכוון את הילד ולעזור לו אך לא לתת עונש גם בתוך הבית.

:

דרכי ענישה אסורות בבית הספר (מתוך אתר כל זכות)

הקדמה :

תגובת בית הספר להפרות משמעת צריכה להיות מיידית, סבירה והגיונית, ותואמת את מידת הפרת המשמעת חוזר מנכ"ל משרד החינוך מפרט דרכי תגובה שאסור לנקוט בהן בעת הפרה של כללי משמעת למידע נוסף ראו חוזר מנכ"ל תשעה/8(ב, פרק ב')

חוזר מנכ"ל משרד החינוך כולל עקרונות להתנהלות בחיי השגרה והנחיות לטיפול באירועי אלימות. בין היתר קובע החוזר את דרכי התגובה שאסור לנקוט בהן בעת הפרת כללי משמעת :

- חל איסור חמור להעניש תלמידים בכל צורה של ענישה גופנית.
  - חל איסור חמור להעניש תלמידים בכל צורה של ענישה משפילה, ובכלל זה הלבנת פנים ברבים, פגיעה מילולית שיש בה לעג, עלבון והשפלה.
  - אין להעביר תלמיד באופן זמני לכיתה נמוכה יותר.
  - חל איסור על תגובה היכולה לסכן את התלמיד או לפגוע בשלמו או בבריאותו.
  - אין להעניש תלמיד בשל מעשה או מחדל של הוריו. למידע נוסף ראו איסור פגיעה בתלמיד בשל מעשי הוריו.
  - אין לחפש בחפציו האישיים של תלמיד על ידי איש צוות חינוכי, לרבות בתיק ובמכשירים דיגיטליים. אם יש חשד לפגיעה שנעשתה באמצעות מכשיר דיגיטלי(כמו טלפון, מצלמה טאבלט וכו'), יש לדווח למנהל בית הספר ועליו לברר את הפרטים תוך שמירה על צנעת הפרט וזכויות התלמיד.
  - אין למנוע כניסת תלמיד לשטח בית הספר בשל הפרת משמעת, כגון הגעתו ללא תלבושת או הגעתו באיחור.
  - למידע על דרכי ענישה במקרים של הפרות משמעת שונות ראו משמעת בבית הספר.
- למי לפנות במקרה שננטו דרכי ענישה אסורות

ניתן לפנות לאגף לפניית ותלונות הציבור במשרד החינוך :

כתובת האגף : רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים -9100201

מס' הפקס: 02-5602390

מוקד שירות חינוך וקו פתוח לתלמידים : 1800-25-00-25

דואר אלקטרוני לפניית ובקשות למידע : info@education.gov.il

דואר אלקטרוני להגשת תלונות : tluna@education.gov.il

הרחקת תלמיד מבית הספר (הליך השעיה)

הקדמה :

השעיה היא הרחקה של תלמיד מבית הספר לפרק זמן מסוים. יש להשתמש בהשעיה רק באירועים חמורים או לאחר אירועים חוזרים ונשנים שמוצו לגביהם תגובות חינוכיות אחרות. בשאלות וביירוטים ניתן לפנות אל האגף לפניות ותלונות הציבור במשרד החינוך למידע נוסף ראו חוזר מנכ"ל תשע"ה/ב8 - סעיף 3.2 (נוהל השעיה).

במקרים מסוימים ניתן להרחיק תלמיד מבית הספר לפרק זמן מסוים. □ ככלל, יש להרחיק תלמיד מבית הספר רק במקרים חמורים או לאחר אירועים חוזרים ונשנים שמוצו לגביהם תגובות חינוכיות אחרות. □ על בית הספר לקבוע מדיניות בית-ספרית שתהיה ידועה לתלמידים ולהורים בנוגע לדרכי הענישה, ובכלל זה השעיה. אוכלוסיית יעד ותנאים מקדימים □ תלמיד הלומד באחת מכיתות הלימוד א'-י"ב.

שלבי ההליך

□ השעיה תתבצע על-ידי מנהל בית הספר או מישהו אחר מטעמו. אם ההשעיה בוצעה על-ידי אדם שמונה על-ידי המנהל – עליו להתייעץ עם גורמי המקצוע ולקבל את אישורו של מנהל בית הספר. □ יש לברר את פרטי האירוע ולתת לתלמיד אפשרות להציג את גרסתו. □ יש לתעד את האירוע. □ יש ליידע טלפונית את הורי התלמיד לפחות יום אחד לפני מועד ההשעיה. במקביל, יש למסור את מכתב ההשעיה לתלמיד. במכתב יירשם ההסבר להשעיה. יש לוודא עם ההורים שקיבלו את המכתב. □ אין להשעות תלמיד באופן מידי במהלך יום הלימודים, ויש להימנע ככל האפשר מהזמנת ההורים כדי לקחת את התלמיד באמצע יום הלימודים, למעט במקרים שמשקפת סכנה לתלמיד או לסביבתו. □ יש לתת לתלמיד המושעה, בתיאום עם הוריו, משימה חינוכית המותאמת

לו, לביצוע בבית.

□ המחנך או איש צוות יצרו קשר עם התלמיד המושעה בזמן ההשעיה, כדי לשמור על רציפות הקשר עמו ולעודד מוטיבציה להשתלבותו בכיתה עם חזרתו.

□ לאחר ההשעיה: יש לזמן את התלמיד והוריו לשיחה עם חזרתו לבית הספר, ולבנות עמם תכנית אישית. בנוסף, יש לקיים עם התלמיד מפגשי מעקב במטרה לבנות עבורו רשת תמיכה ובקרה על התנהגותו.

אם התלמיד מגיע לבית הספר למרות ההשעיה

□ יש ליישם השעיה בתוך בית הספר.

□ יש לקיים שיחה עם התלמיד והוריו.

□ במקרה שההורים אינם משתפים פעולה - ניתן לכנס ועדה בין מקצועית בשיתוף הפיקוח או הרשות המקומית שתקבל החלטות לגבי המשך הטיפול. חשוב לדעת

אם השעיית התלמיד מבית הספר מייצרת תנאים המעמידים את התלמיד בסיכון, יש לבחור בענישה חלופית (למשל השעיה בתוך בית הספר). ישנן דרכי תגובה שאסור לנקוט בהן במקרה של הפרת משמעת. למידע נוסף ראו דרכי ענישה אסורות בבית הספר.

למי לפנות במקרה שננקטו דרכי ענישה אסורות?

ניתן לפנות לאגף לפנייות ותלונות הציבור במשרד החינוך:

כתובת האגף: רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים – 9100201

מס' הפקס: 02-5602390

מוקד שירות חינוך וקו פתוח לתלמידים: 1-800-25-00-25

דואר אלקטרוני לפנייות ובקשות למידע: info@education.gov.il

דואר אלקטרוני להגשת תלונות: tluna@education.gov.il

איסור פגיעה בתלמיד בשל מעשי הוריו (מאתר כל זכות)

הקדמה :

סעיף 11 לחוק זכויות התלמיד קובע כי אין לפגוע בתלמיד בשל מעשה או מחדל של הוריו, לרבות באמצעות ענישה, מניעת תעודת בגרות או מניעת השתתפות במבחנים.

פגיעה בתלמיד על רקע מעשי הוריו הינה עבירה על החוק, המאפשרת הגשת תביעה לבית המשפט.

למידע נוסף ולהגשת תלונה על פגיעה אסורה ניתן לפנות לאגף לפניות ותלונות הציבור במשרד החינוך.

סעיף 11 לחוק זכויות התלמיד קובע כי אין לפגוע בתלמיד בשל מעשה או מחדל (הימנעות ממעשה) של הוריו. האיסור לפגוע בתלמיד מגן עליו מפני פגיעה בכבודו ומונע את אפלייתו. פגיעה של מוסד חינוכי בתלמיד על רקע מעשי הוריו הינה עבירה על החוק, המאפשרת הגשת תביעה כנגד המוסד החינוכי לבית-המשפט.

מי זכאי?

כל התלמידים במוסדות החינוך לסוגיהם השונים זכאים לכך שלא יפגעו בהם בשל מעשי הוריהם, החל מרגע השתייכותם למוסד החינוכי.

תהליך מימוש הזכות

האיסור על פגיעה בתלמיד בשל מעשי הוריו מחייב את מוסדות החינוך הממלכתיים, מוסדות החינוך הממלכתיים דתיים ומוסדות החינוך האקסטרניים הפרטיים באופן אוטומטי.

במקרה של פגיעה בתלמיד בשל מעשי הוריו ניתן לפנות לאגף א' לפניות ותלונות הציבור בדרכים הבאות:
מוקד שירות חינוך: 1800-25-00-25
פקס: 02-5602390
דואר: אגף א' לפניות ותלונות הציבור, משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911.

תלמיד המעוניין להתלונן על פגיעה בשל מעשי הוריו יכול לפנות לקו הפתוח לפניות תלמידים במשרד החינוך (פועל רק עם דפדפן מסוג אינטרנט אקספלורר), בדרכים הבאות:

טלפון: 1800-222-003, 02-5602538, 02-5602539
דוא"ל: kav_patuach@education.gov.il
דואר: "קו הפתוח לפניות תלמידים", משרד החינוך, ירושלים 91911

טיפול באלימות במוסדות חינוך (הליך)

הקדמה :

תלמידים במוסדות חינוך זכאים להגנה מפני אלימות הן מצד תלמידים אחרים והן מצד אנשי הצוות החינוכי.

הצוות החינוכי יכול להשעות את התלמיד הפוגע באופן זמני או לצמיתות, ובמקרים חמורים חלה חובה לדווח למשטרה או לרשויות הרווחה. כל פגיעה פיזית בתלמיד מצד עובד הוראה מחייבת דיווח למשטרה או לרשויות הרווחה.

למידע נוסף ראו חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשעה/8(ב, פרק ג').

מערכת החינוך פועלת תחת ההנחה כי אלימות היא פגיעה בכבוד האדם ובזכויותיו הבסיסיות. מניעת אלימות וצמצומה הן חלק מהדרכים לייצר סביבה לימודית טובה ובטוחה יותר עבור התלמידים.

מי זכאי?

תלמידים במוסדות החינוך מגיל הגן ועד החינוך העל-יסודי.

אלימות של תלמידים נגד תלמידים

אירועי אלימות שמחייבים טיפול בתוך המסגרת החינוכית בלבד

□ קיימים אירועי אלימות בבית הספר שהטיפול בהם נותר בתוך המסגרת

החינוכית, ואינו מערב גורמי משטרה או רווחה, למשל :

□ אלימות מילולית חמורה (לעג על רקע גזעני, פגיעה בכבוד

ההורים וכו').

□ אלימות מילולית בעלת גוון מיני, לרבות התייחסות מבזה או

משפילה המופנית לתלמיד בנוגע למינו, מיניותו ונטייתו המינית.

□ אלימות פיזית שלא הצריכה טיפול רפואי (בעיטה, נשיכה, דחיפה,

צביטה, סטירה, מכה).

□ הטיפול במקרי אלימות אלה נתון בידי הצוות במוסד החינוכי בצורה זו :

□ פעולות חובה : עצירת האירוע, קיום שיחות בירור עם התלמידים

המעורבים (במקרה של אלימות על רקע מיני יתקיים הבירור בנפרד ותוך

שמירה על פרטיות), יידוע מחנך הכיתה והמנהל, יידוע ההורים של הפוגע

והנפגע ושיחה עם הכיתה תוך שמירה על צנעת הפרט.

□ פעולות לשיקול דעת הצוות החינוכי : ביטוי בתעודה בסעיף ההתנהגות, השארת התלמיד בכיתה בזמן ההפסקה בהשגחת מבוגר (בבית ספר יסודי), העברה לכיתה מקבילה באופן קבוע, השעיית התלמיד הפוגע עד יומיים (בבית הספר היסודי) או עד 4 ימים (בחינוך העל-יסודי) ודיווח למפקח.

אירועי אלימות שמחייבים טיפול במסגרת החינוכית בתוספת דיווח

לפיקוח

□ קיימים אירועי אלימות בבית הספר שהטיפול בהם מחייב טיפול בתוך

המסגרת החינוכית, ובנוסף דיווח לפיקוח על בית הספר, למשל :

□ אלימות פיזית חוזרת ונשנית, שהתערבויות קודמות לא הובילו

להפסקתה.

□ אלימות חברתית חוזרת ונשנית : הצקות ומעשי בריונות, כולל חרם,

הפצת שמועות לרבות בריונות המופנית לאדם בנוגע למינו, מיניותו או נטייתו

המינית.

□ הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, כאשר התלמיד הראה כי אינו

מעוניין בהצעה.

□ איום על תלמיד בפגיעה בגופו, חירותו, רכושו או שמו הטוב כדי

להפחידו או לפגוע בכל דרך אחרת.

□ הטיפול במקרי אלימות אלה כולל :

□ פעולות חובה : הפסקת הפגיעה, שיחות עם התלמידים

המעורבים, יידוע הורי התלמידים המעורבים, דיווח למפקח על בית הספר

והמפקח על הייעוץ.

□ פעולות לשיקול דעת הצוות : דיווח לעובד סוציאלי או הגשת

תלונה למשטרה, השעיית התלמיד הפוגע עד יומיים (בבית הספר היסודי) או

עד 4 ימים (בחינוך העל-יסודי), הרחקת התלמיד הפוגע לצמיתות.

אירועי אלימות שמחייבים דיווח למשטרה או לרשויות הרווחה

קיימים אירועים אלימים בבית הספר שמחייבים דיווח למשטרה או לרשויות

הרווחה, למשל :

סחיטת דמי חסות, סחיטה באיומים או סחיטה על רקע מיני, פרסום של תצלום

או סרט של תלמיד שיש בהם עירום או יחסי מין, תקיפה גופנית שכתוצאה

ממנה תלמיד נזקק לטיפול רפואי, מעשי אלימות הנעשים תוך שימוש בכלי נשק

או במכשירים מסוכנים, התעללות נפשית חמורה שבגינה חלה פגיעה חמורה בתפקוד התלמיד.

הטיפול במקרי אלימות אלה כולל:

דיווח למשטרה או לעובד סוציאלי לחוק הנוער, יידוע ההורים בכתב, ליווי

התלמיד הנפגע ותמיכה בו באמצעות אנשי המקצוע בבית הספר, השעיית

התלמיד הפוגע באופן זמני או קבוע.

תוכניות לימוד במוסדות החינוך.

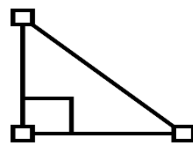
כל תוכנית לימודים היא משולש :

חומרים פדגוגיים : מעבדה, מחשב, סיור, הצגה. כל דבר המעביר את תוכן לימוד של הילדים ע"פ תוכנית הלימודים .

סגל הוראה : מי יכול להעביר את תוכנית הלימודים, השתלמויות רלוונטיות, תואר וכ"ו.

ש"ש : שעות שבועיות, כמה זמן מוקדש לכל מקצוע .
פדגוגים

חומרים

סגל הוראה

ש"ש

עם קום המדינה ב-1948 התגבשה תוכנית חינוך כללית התקפה לכלל מוסדות החינוך בארץ (למעט מוסדות חרדיים). תוכנית זו באה ליצור שכבת תלמידים בעלי השכלה זהה, דהיינו כור היתוך . בסוף כיתה ח' ישנה בחינה - מי שיעבור אותה ימשיך ללמוד בבית ספר עיוני ומי שלא ילמד בבית ספר מקצועי(נכון לאותה התקופה בני עדות המזרח הופנו למקצועי). באותה העת, הצבא ומשרד העבודה אינם מכירים בתעודה מקצועית. אותו חינוך שרכשו הילדים ירד לטמיון, הם למדו 4-5 שנים לתעודה שניתן היה ללמוד אותה לאחר הצבא במס' חודשים . שורש הבעייתיות בילדים היא הדעה הקדומה . מה שמשנה את התמונה הוא סגל ההוראה והתייחסות שלו אל התלמידים. התייחסות סובייקטיבית לתלמיד והישגיו בכתה היא התייחסות לכיתה כקבוצת יחוס, מה מקום התלמיד ביחס לרמה בכיתה . מנגד, התייחסות אובייקטיבית – ההשוואה להישגים שקבע משרד החינוך כנורמה מחייבת.

המצב של התייחסות סובייקטיבית בכיתה לא משקף נכון את הישגי התלמידים, ומסביר את הנפילה בציונים במעבר מיסודי לחטיבת הביניים. על ההורים לוודא שהישגי התלמידים וציוניהם מתייחסים לתוכנית הלימודים ולא למעמדם בכיתה – דהיינו התייחסות אובייקטיבית.

מה התפקיד של תוכנית לימוד ? ליצור מדינה בה כל אדם יוכל להתפרנס את עצמו ואת משפחתו בלי ליפול על המדינה. תפישת כור היתוך - כולם לומדים את אותו דבר .

תוכנית לימוד – האם היא מחייבת ? מצד אחד חוק חינוך חובה – ההורים מחויבים לשלוח את הילדים אל מוסדות החינוך. מצד שני משרד החינוך מחויב לתת לנו את תוכנית הלימודים, חומרים פדגוגיים ופיקוח .

למה הורים צריכים להיות מעורבים בתוכנית הלימודים ? ע"מ לשפר את הישגי ילדיהם ולהבטיח להם עתיד טוב יותר, אם ברכישת השכלה ועד לעבודה הולמת ושכר ראוי .

מה נדרש מאתנו כהורים ע"מ להיות מעורבים ? ראשית - לדעת לקרוא, ושנית - לקבל לידינו תוכנית הלימודים. זהו .

כאשר הורה יקרא את תוכנית הלימודים ויחליט לפעול למען בדיקתה/שיפורה, הוא ישים דגש על הדברים הבאים: 1. מערכת שעות – האם הילדים שלנו מקבלים את כמות השעות המגיעה להם? (לפי מיקום מגורים, מעמד חברתי, מצב סוציו-אקונומי). 2. האם מקבלים סיוע וקיימים ברשותם כל החומרים הפדגוגיים? 3. מי המורה המעביר את השעות? האם קיימת לו ההשתלמות/ההסמכה נדרשת?

מקרה: ישנו מורה עם תעודת הוראה והתמחות בהוראת אומנות, המנהלת ביקשה שבשנה הקרובה ילמד אנגלית בגלל שהוא עולה חדש מאוסטרליה. האם תוכנית הלימוד מתקיימת? לא, תוכנית הלימודים אינה מתקיימת וזה בניגוד לחוק. אם תוכנית הלימודים אינה מתקיימת זה בדיוק כמו שהורה לא ישלח את בנו לבית הספר. ולמרות כל זאת, זה עדיין קורה ולא מעט.

לאן הולכים המורים הטובים ?

לבתי הספר בהם ההורים, מעורבים מתלוננים ומבקשים שסגל ההוראה אצל ילדיהם יהיו בעלי הסמכויות הרלוונטיות וההשתלמויות המתאימות.

המודל המוצע בהילה הוא מודל המאפשר לפעול מהנקודה הזו. התוכנית באה לאתר היכן ניתן לשפר והיכן נמצאים הכשלים, הילה קיימת על מנת להיות מעורבים ולבדוק את סגל ההוראה.

בשורה תחתונה סגל ההוראה יהיה זה שיקבע את רמת בית הספר. קולנו כהורים צריך להישמע. הדבר הכי יקר לנו נמצא באותו המוסד החינוכי. ברגע שהמורה יודע שהוא הולך ללמד את דור העתיד הוא ייחס לזה חשיבות עליונה לעומת מורה שמגיע בידעה שלא יצא כלום מאותם ילדים הנמצאים בכיתה. הילדים צריכים להבין שבית הספר יכול להביא אותם לשמים – וזה בעזרת מורים טובים. מעט מאוד מהבעיות שלנו ידרשו למנהל מחוז ומעלה, את רובן נצליח לפתור בשלוש הדרגות הראשונות שהן: מורים, מנהלים ומפקחי בתי הספר.

ועדות השמה, ועדת ערר וכיתות שילוב.

המפגש מועבר ע"י עו"ד עידית הראל – יועצת משפטית, ארגון הל"ה.

#חוק חינוך חובה – זכות ההורים לשלוח את הילד מגיל 3 עד 18 למסגרת לימודית בעלות מסובסדת. אם זה לא קורה פוגעים בזכות שלנו ושל הילד שלנו.

חינוך רגיל – חינוך שיש לו כלים לעזור לילדים עם קשיים קלים. דרכים להתמודד: שעות אופק, מורים בעלי מיומנויות להתמודדות עם ילדים בעלי צורך בחינוך מיוחד, שעות שילוב.

חינוך מיוחד – חינוך שבהגדרתו לעזור לילדים עם קשיים שהמסגרות הרגילות של מערכת החינוך אינן מתאימות להם. תחת חינוך מיוחד נמצאים בתי ספר לחינוך מיוחד והכיתות הקטנות (בבתי הספר רגילים).

שעות אופק חדש

אופק חדש היא תוכנית רפורמה חינוכית במסגרתה יתווספו למערכת החינוך כ-900 אלף שעות לימוד פרטניות. מדובר בשיעורים שבהם המורה יושב עם קבוצה קטנה של שניים עד חמשה תלמידים ומקדם אותם באופן פרטני. שעה פרטנית היא זמן של מורה ותלמיד המנוצל לצרכים לימודיים מעבר לשעות המוגדרות במערכת.

ועדת שילוב

ועדת שילוב היא ועדה הקובעת את זכאותו של ילד עם צרכים מיוחדים לקבל תמיכה וסיוע מוגברים במסגרת חינוך רגילה. חובה לזמן את ההורים והילד לוועדה, כאשר בידי ההורים ההחלטה אם הילד ישתתף. ניתן לערער על החלטת הוועדה בתוך 21 יום מקבלת ההחלטה בכתב.

אוכלוסיית היעד ותנאים מקדימים

ילדים עם לקות משמעותית: לקות גופנית, נפשית, שכלית, רגשית-התנהגותית, קוגניטיבית, שפתית, או חושית (בראייה או בשמיעה), שיש לגביה אבחנה קבילה. הלקות מגבילה את יכולתם להתנהגות מסתגלת, והם זקוקים לתמיכה כדי ללמוד במסגרת של החינוך הרגיל.

זימון ועדת שילוב

הבקשה לזימון ועדת שילוב יכולה להתבצע על-ידי הצוות החינוכי-מקצועי בבית-הספר, ההורים, ועדת השמה או ועדת ערר. במקרה שמדובר ביוזמה של בית הספר, תוצג בפני ועדת השילוב "חוות דעת חינוכית" מפורטת של מנהל הכיתה, ובה התייחסות לרמת תפקודו של הילד במגוון תחומים בששת החודשים האחרונים. בית הספר חייב למסור לעיון ההורים וחתימתם את חוות הדעת לפני הדיון בוועדה. במקרה שנעשו אבחונים נוספים, יציג אותם בית הספר בוועדה. אבחונים דידיקטיים ואחרים, ייעשו בחסות בית הספר רק באישור והסכמת ההורים.

המלצת עו"ד עידית הראל: כהורים, עלינו להגיע לוועדה עם אבחונים מטעמנו, בהם אנחנו יודעים מה הלקויות של ילדנו ומה אנחנו רוצים עבורם וכך להטות את הוועדה לטובתנו.

ועדת השילוב חייבת לכלול את בעלי התפקידים הבאים: מנהלת בית-הספר, מחנכת הכיתה, פסיכולוגית חינוכית ו/או יועץ חינוכי, עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד.

החלטת ועדת השילוב:

1. הילד זכאי לתמיכה מתוקף תוכנית השילוב.
2. הילד אינו זכאי לסיוע מתוקף תוכנית השילוב מאחר ואינו נזקק לו, ולכן ילמד בחינוך הרגיל ללא סיוע.
3. הילד אינו זכאי לסיוע, מכיוון שרמת תפקודו מורכבת מכדי שבית ספר רגיל יוכל להתמודד, ולפיכך יופנה לדיון בוועדת השמה אשר תדון בזכותו למסגרת חינוך מיוחד.

זכאותו לשילוב של תלמיד שעבר ועדת שילוב נשמרת לתקופה של עד 3 שנים באותה מסגרת חינוכית או במעברים: מגן חובה לכיתה א', מכיתה ו' לחטיבת ביניים ומחטיבת ביניים לתיכון.

שעות שילוב – (שילוב בחינוך הרגיל) אלה שעות מוכרות של החינוך הרגיל. נגזר מועדת שילוב, אותם ילדים זכאים לקבל שעות על חשבון שעות הלימודים – עזרה רגשית, אבחונים, שעות למידה, קלינאית תקשורת ועוד. במידה והוגש ערעור על החלטות ועדת שילוב – תזומן ועדת השמה.

ועדת השמה

ועדות ההשמה פועלות ברשויות המקומיות מכוח חוק חינוך מיוחד במטרה לקבוע האם ילד עם צרכים מיוחדים צריך ללמוד במסגרת של החינוך המיוחד. על-פי החוק, יש לתת עדיפות ככל הניתן להשמתו של תלמיד במסגרת החינוך הרגיל, תוך מתן מענה לצרכיו במסגרת זו. רק לאחר מיצוי כל אפשרויות ההתערבות במסגרת הרגילה, יש לשקול במידת הצורך את הפניית התלמיד לדיון בוועדת השמה. ניתן לערער על החלטת הוועדה בתוך 21 יום מקבלת החלטה בכתב.

ועדת השמה חייבת לכלול את בעלי התפקידים הבאים: נציג הרשות המקומית, שני מפקחים של משרד החינוך (מפקח על החינוך המיוחד ומפקח כולל בחינוך הרגיל), פסיכולוג חינוכי מטעם הרשות המקומית, רופא מומחה ברפואת ילדים, עובד סוציאלי, נציג הורים צרכים מיוחדים, מנהלת, מחנכת, הורי התלמיד ונציג מטעמים.

החלטות ועדת השמה: ברוב קולות ייקבע סוג המסגרת אליה יופנה הילד: 1. מסגרת חינוך רגיל. ועדת שילוב של המסגרת בה ישובץ הילד תדון בנושא זכאותו לתמיכה מתוכנית השילוב. 2. מסגרת חינוך מיוחד. הוועדה תציין את סוג המסגרת לחינוך מיוחד שבה ילמד התלמיד: גן ילדים לחינוך מיוחד, כיתה לחינוך מיוחד בבית ספר לחינוך רגיל, או בית ספר לחינוך מיוחד.

* קביעת המסגרת הספציפית אליה ישובץ הילד נעשית ע"י ועדת שיבוץ, אליה לא מוזמנים ההורים. לכן, אם קיימת מסגרת מסוימת אותה מעדיפים ההורים, עליהם לציין את שמה במהלך הדיון בוועדת ההשמה.

המלצת עו"ד עידית הראל: בוועדה נקבעת גם סוג הלקות של הילד ועזרה אותה הוא יקבל. כהורים, יש לשים לב לאבחונים אשר יפגעו בעתיד של ילדנו (לדוג: 'פרופיל צבאי 21).

לסיכום:

קל להיכנס לחינוך מיוחד – הקושי הוא לצאת ממנו ולהשתלב חזרה בחינוך הרגיל.

תעודות בגרות בישראל

הגדרה: לפי נתונים כמות התלמידים המקבלים תעודת בגרות בישראל הוא כ- 50%.

הבעיה: איך יכול להיות שבמדינה כה מפותחת חצי מהתלמידים אינם זכאים לתעודת בגרות? לחצי מבוגרי המערכת אין אפשרות לגשת לאקדמיה.

ההסבר הוא מחדל מתמשך של משרד החינוך אשר לא מסוגל להביא תלמיד לסיים תיכון עם תעודת בגרות. אפשר להאשים את הקדימויות. ברגע שהמורות מתעקשות ללמד את המינימום מתוכנית הלימוד כבר בכיתות הנמוכות, מצב זה ימשיך גם הלאה לחטיבה ולתיכון, שם כבר יהיה קשה לתת מעבר למינימום.

"לא כולם מסוגלים"

חשוב לדעת גם את האינטרס של בית הספר. מנהלי בית הספר רוצים להציג סטטיסטיקה נקיה = אחוזי מעבר גבוהים כל תלמיד שעלול להיכשל או להוריד את הממוצע הבית ספרי עדיף לא להגיש אותו כלל. אף אחד לא שואל כמה ניגשו לבחינה? ומתוך כמה תלמידי סה"כ? כמו שנאמר, ע"מ לייפות את הסטטיסטיקה ולשרת את האינטרס אנחנו נראה תופעות של:

-ילדים שמוותרים להם על שיעורי בית.

- שולחים אותם לעזור לשרת בית הספר.

-מוציאים תלמידים להסתובב ולהתאוורר בחוץ לעיתים תכופות" - מוותרים" להם על מבחן מיצב/בגרות. בתור הורים, יש לזהות חולשות של בית הספר ולא לקבל תשובה כמו "לא כולם מסוגלים".

מהן המשמעויות עבור אותם תלמידים ללא תעודת בגרות?

אותם תלמידים נחשמים בפני האקדמיה ובפני המקצועות הנחשקים והמשרות המספקות. תעודת בגרות היא המפתח להשתלב בפקולטות הלימודים ובשוק העבודה הישראלי.

ניתן לראות את העלייה בכמויות הזכאים לתעודות בגרות גם בקרב המגזר החרדי והמגזר הערבי אשר בעבר היו נמוכים עד כדי לא קיימים.

אלה הבינו את משמעות ושמו לעצמם מטרה להגדיל את זכאות הבוגרים לתעודת בגרות. נעשים מאמצים רבים לעודד את התלמידים ומקסים את תוצאותיהם.

מה נדרש עבור תעודת בגרות?

4 יח' אנגלית, 3 יח' מתמטיקה, 2 יח' עברית ..... מינימום הנדרש מאדם בגיל 18! חשובה ההפנמה של ההורים והתלמידים במסוגלות של הילד.

מה עם ילדים בעלי לקויות למידה?

ניתן לטפל בלקויות למידה! אין זה משקוף על אינטליגנציה פחותה. יש להבין ולאבחן היכן הקושי ולעזור לילדינו להתמודד ולעבור את הנדרש.

חשוב להבין שתכלית בית הספר היא לעזור לתלמידיו להשתלב בחברה, לעבוד, להתפרנס, לשלם מיסים ולהוות אדם בוגר מן המניין.

האחריות חלה על ההורים! וחשובה מעורבות ההורים בבתי הספר ובלימודי ילדיהם.

אין למנוע מהילד ללמוד!

גם אם לילד קשה יש להקפיד, בתור הורים, שילך לבית הספר ויבצע את המוטל עליו.

לא צריך להגיע לכיתה גבוהה כדי לגלות שילדנו צברו פערים – צריך לתפוס זאת מראש ולסייע לצמצם אותם. ככל שהפער יהיה בכיתה גבוהה יותר כך יהיה קשה יותר להתגבר עליו .

הורים הם לא חברים – הם האחראים על הילדים ועליהם לטפחם בכל מחיר .

יחסים טובים אינם יחסים חבריים .

מחויבות שלנו כהורים היא מעבר לכל דבר שניתן לקרוא לו חברות.

הורה מחליט על הילד ולא מדובר בדמוקרטיה

חשוב להסביר לילד : לא תהיה לך בגרות – לא תשתלב בחיים בישראל .

אתה נידון לחיים של מאבק יום-יומי, עבודה פחות מתגמלת, תפקיד פחות משמעותי ומספק בצבא וכן הלאה .

צריך לזכור שתעודת הבגרות היא נקי' הסיום של המרתון – סוף התהליך החינוכי .

עלינו בתור הורים מוטלת האחריות לקדם נושא זה ולסייע לילדינו ככל שניתן .

נקי' בונס – חשוב שהפקולטות יגיעו אל בתי הספר, יסבירו את הדרישות שלהם, יפיגו את הפחדים ויעודדו את הילדים ללמוד ולהגיע אליהם .

החינוך המקצועי:

במפגשים הקודמים דיברנו על 2 הרכבות ואיך מערכת החינוך מקטלגת ומתייגת תלמידים. כבר מגני הילדים קיים פער בין מגזרים באיכות החינוך. פער זה גדל ככל שמתבגרים ועולים בכיתות הלימודים. בחטיבת הביניים מדינת ישראל מאפשרת הקבצות – המתקדמים ילכו להקבצה א' ואלה שלא ילכו להקבצות ב' וג'.

בתיכון, גם כן, ישנה חלוקה לכיתות שונות ובאותו האופן התלמידים הטובים יותר ייגשו אל המגמות הנחשקות ויבצעו יותר יחידות בגרות – בזמן שהפחות טובים יעשו את המינימום הנדרש לטובת תעודת בגרות וחלקם אפילו לזה לא יגיעו.

במפגש הראשון של הקורס: את אותם תלמידים "טובים יותר" שייכנו לרכבת הראשונה ואת התלמידים ה"טובים פחות" שייכנו לרכבת השנייה.

היום, כאשר הננו מבינים, אפשר לשייך לרכבת הראשונה אחוז גבוה של זכאות לתעודת בגרות ולרכבת השנייה אחוז נמוך בהרבה.

תופעה זו נקראת הסללה.

חשוב לדעת את מנגנון הסללה, להתנגד אליו ולא להיכנע לו.

יש להימנע מלהשתייך לרכבת ה"טובים פחות" ולהיאבק ככל האפשר בקושי של מעבר בין רכבת זו לאחרת.

כמו שכבר ראינו בנושא מבחני המיצ"ב, מוסדות החינוך אינם מעודדים תלמידים עם אחוזי מעבר נמוך לגשת לבגרויות כדי שלא יפגעו בנתוני בית הספר.

חלק מהתלמידים אשר המערכת תזכה ככאלה שלא מסוגלים לקבל תעודת בגרות היא תפנה אל החינוך המקצועי.

ברגע שבית הספר מוותר על הילד ומונע ממנו תעודת בגרות הוא חוסם לו את האופציה ללימודים אקדמאים.

בית ספר מקצועי הוא בית ספר שבו התלמידים לומדים את הכישורים הנדרשים כדי לבצע עבודה מסוימת. באופן מסורתי בתי הספר המקצועיים אינם עוסקים בחינוך בתחומי מדעי הרוח, אלא מלמדים מיומנויות עבודה ספציפיות. הגישה הממוקדת התרחבה עם הזמן ונוספו אליה הכנה רחבה יותר ופיתוח אקדמי, תוך עידוד הכישורים הטכניים של התלמידים, בנוסף

ללימוד המקצועות עצמם.

כיום קיימים כ-70 מסגרות חינוכיות להכשרה מקצועית לנוער. חלקם ממוקמים בבסיסים צבאיים ונותנים מענה בעיקר לצורכי הצבא וחלקם הקטן ממוקם בחברות/מפעלים.

החינוך המקצועי בישראל מכשיר את בוגריו לצאת מיד לעבודה.

חשוב לציין שאמנם החינוך המקצועי נותן מענה לאחוז מסוים מהתלמידים אך הוא אינו הפתרון לכל תלמיד שקשה לו.

אין לפנות אל החינוך המקצועי כמענה ללא מאבק על זכאות לתעודת בגרות.

הרי כבר אמרנו שלמידה עבור תעודת בגרות הוא סף מינימום הנדרש מבן אדם בוגר.

הוא לא קשה ברמה בלתי אפשרית.

את התהליך צריך להתחיל מלמטה, מההורים, צריך להתעקש עם מוסדות החינוך על זכאות של ילדינו לתעודת בגרות.

מעורבות הורים הוא מרכיב עיקרי ברמת הישגים גבוהה.

צריך לדעת מה נדרש מהילד עבור תעודת בגרות וצריך לדעת מה נדרש עבור האקדמיה.

כמה יחידות נדרש ובאילו מקצועות. קיימים בונוסים למקצועות מסוימים, ל5 יח"ל בכל מקצוע.

כך אפשר יהיה להתאים לכל תלמידים ולברור עבורו את המקצועות הדרושים עבורו ולא ללמוד סתם.

תוכניות תלן וקרן קרב
במפגש דיברנו על תרגיל הרכבות, אלו באות להמחיש את פערי החינוך בחברה.

	<u>רכבת 1:</u>	
	מובילה אל עתיד בטוח, מעמד אקדמי, שכר ראוי.	מעון
# כמות סטנדרטית של ילדים ביחס לסייעות. # מימון מדיני בלבד.	# כמות קטנה של ילדים ביחס לסייעות. # תוספת מימון של הרשויות.	
# מגוון קטן יותר ומתוחזק פחות של פינות.	# אינוורטר התומך בגן (מחשבים, פינות פיתוח) יהיה עשיר ומתוחזק.	
<p>תכניות לימודים לחינוך הקדם יסודי (לגן הילדים)</p> <p>נקודת המוצא של תכנית זו היא ההמלצות הכלולות בדוח "לקראת קריאה וכתובה בגן הילדים". הדוח הוכן בידי ועדה אשר מונתה על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים והאגף לחינוך קדם יסודי.</p>		
# העדר תוכנית לימודים	# תוכנית לימודים מוכרת ומאושרת ע"י הורים	גן
<p>איסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלה לבית ספר</p> <p>אסור לקיים מבחני מיון כתנאי לקבלתו של תלמיד לבית הספר בכל סוגי בתי הספר בישראל, כולל בבתי הספר הייחודיים כגון בתי ספר יסודיים לטבע ולאמנויות</p>		
# יהיו מבחנים. ההורים לא יהיו מודעים ככל.	# יהיו מבחנים. ההורים יכירו ויזמו הכנות למבחן.	בית ספר יסודי
# קדימות א' – נדבר # גישה של הסתפקות בקיים בנושאי איכות אנשי ההוראה	# קדימות א ב' ג" – נדבר # איכות אנשי ההוראה מבוקרת היטב # זוכה לפידבק באופן קבוע.	

תוכנית קר"ב (קרן ברונפמן)

<p>תכנית קרב למעורבות בחינוך פועלת נוספת בנוסף לשיתוף חינוכי-חברתי המקדם צמצום פערים ומעודד שוויון הזדמנויות בחברה בית הישראלית באמצעות פיתוח, יצירה, ספר ניהול והפעלה של שיעורים ופעולות יסודי העשרה מגוונת.</p> <p>*במתכונת הנוכחית כלל לא נעשה צמצום של הפער. נעשה על שעות לימודי החובה, בפועל הורים אלה ישלמו על שעות העשרה וכספי לימודי ישובו חזרה אל משרד החינוך.</p>	<p>תוכנית תל"ן (תוכנית חינוך נלוות) הורים רשאים לקבוע תכנית לימודים לתוכנית הלימודים. הבסיסית. התוכנית מיועדת בעיקרה ללימודי העשרה ולא למקצועות הלימוד הרגילים. תכנית הלימודים הנוספת היא תכנית רשות, התשלום נתון ההורים.</p>
--	--

בדיקת אחוזי מימון מדיניים למוסד מוכר שאינו רשמי - החינוך העצמאי

החינוך העצמאי הוא מערך החינוך המרכזי לבתי הספר החרדים בישראל. בתי ספר שאינם מקיימים לימודי ליבה אחוז המימון ממשרד החינוך לא יהיה מלא. כל בית ספר אחר בחינוך עצמאי מקבל מימון מלא. במקרה זה התשלום עבור תל"ן נתון להחלטת ההורים. # ניתן לבדוק את אחוזי המימון באמצעות סמל המוסד בטלפון **האגף לפניות הציבור** (מצ"ב).

ריכוז טלפון חשובים:

משרד החינוך – האגף לפניות הציבור: 1800-250025

ועד הורים

נושא השיעור:

- חובת בית הספר היא להקים ועדת הורים, ומטרת ועד ההורים היא להגיע לשותפות עם בית הספר
- נציגות הורים במוסדות החינוך נועדה לבסס קשר רציף בין הורים למורים ולאפשר להם להשפיע על צביונו של המוסד החינוכי.
- להורים ניתנת האפשרות להיות מעורבים במתרחש במוסד החינוך בו לומדים ילדיהם, ולתרום מידיעותיהם ומניסיונם כדי לשפר ולהעשיר את עבודת המוסד החינוכי.
- וועד ההורים הוא אחד הכלים להשפעה ולמעורבות במה שקורה במסגרות החינוכיות של ילדינו
- נציגים מוועד ההורים רשאים להשתתף בדיוני המועצה הפדגוגית של בית הספר, בהם מדברים על הישגי בית הספר, בעיות, מבחני מיצ"ב וכו'..
- בנוסף, חלק מיכולותיה של ועד ההורים היא לקדם תוכניות השלמה ותוכניות העשרה ולימוד נוספות

סיכום

- מטרתנו היא להעלות את רמת הידע של ילדינו, ככל שמעורבות ההורים נכונה ופעילה רמת התלמידים עולה ללא כל קשר לרקע ממנו מגיעים הילדים.
- ועד ההורים הוא כלי באמצעותו אפשר להגיע להישגים ולמטרות
- חשיבות הקבוצה היא תמיכה אחד בשני, כדי להצליח להזיז דברים ולהגיע להישגים צריך עבודה משותפת ותמיכה בחברי הקבוצה.
- כקבוצה, מטרתנו היא לצרף כמה שיותר הורים שיצטרפו לוועד ההורים, ולתת כלים לפעול בשטח
- משתתפות הסדנה תומכות ב חברות שהביעו רצון להשתתף בוועדי ההורים ולפעול לקידום מעורבות אמיתית בבית הספר, בהתאם למה שנלמד עפ"י חוזרי המנכ"ל.

מבנה מערכת תפקידים

נושא השיעור:

וקבלת החלטות

- המחוז החרדי - 15% מתוך מתוכם נמצא תחת
- המחוז החרדי של משרד החינוך. ז"א שהשאר נמצא תחת חינוך פרטי.
- המחוז החרדי הינו מחוז חדש שלמעשה נפתח בגלל דרישת ההורים כיום ללימודי ליבה.
- לכל דרג ברשימת מערכת התפקידים במשרד החינוך יש יחס של עובד מעביד, ז"א שלכל עובד יש דרג מעליו, והיחסים הפוליטיים הם למעשה לב ליבה של המערכת.
- במקרה ויש לנו בעיה לא תמיד המפקחת שמעל הדרג המנהלי היא זאת שיכולה לפתור לנו אותה, למעשה בין 80%-90% מהבעיות יכולות להיפתר באמצעות המורה.

נושא השיעור: הפוליטיקה של החינוך, הסללה ותיוג

- המושג **הסללה** מתייחס לניתוב קבוצות שונות באוכלוסייה למסלולים שונים העלול ליצור מעין "תקרת זכוכית" עבור אלו שהופנו למסלול שנתפס כמכאני, ובכך מחליש את הסיכוי של קבוצת אוכלוסייה זו לפרוץ את המסלול שנקבע עבורה.
- **פערים בחינוך**- הבעיה העיקרית במשרד החינוך למעלה מ-30 שנה הם הפערים. מערכת החינוך מציגה תוצאות עגומות המציגות באופן סטטיסטי את רמת התוצאות של בתי הספר.
- מעט מאוד מסיימים את בית הספר כמוסד אקדמי המכין אותם לחיים, תעסוקה וכבני אדם היכולים לפרנס את עצמם ולא להיות כנטל על המדינה.
- מצד אחד מדינת ישראל מכירה, מאפשרת ומכשירה מוסדות חינוך שונים כמו: חינוך ממלכתי ממלכתי דתי וכו' אך לא כל בית ספר מכשיר ומוביל את תלמידיו למסלול אקדמי.
- ישנם שני סוגי בתי ספר- 1. בית ספר המוביל לאקדמיה.
- 2. בית הספר המוביל לתעודת גמר.
- האפשרות להתקבל לאקדמיה ליוצאי השכונות ועיירות הפיתוח החלה רק בסוף שנות השבעים ולאורך השנים אנו רואים התייחסות מפלה.
- מדיניות של הסללה יוצרת מערכת חינוכית המנמיכה את הציפיות מתלמידים ויוצרת מנגנון של נבואה המגשימה את עצמה. כאשר מערכת חינוכית לא מאמינה ביכולתו של תלמיד או אוכלוסייה מסוימת להצליח ומפנה אותם ללימוד מקצוע שימושי, התלמידים מפנימים את המסר ונמנעים מלפתח את כישוריהם ולפרוץ את המסלול הנקבע עבורה.

נושא השיעור: תקשורת ומאבק ציבורי

○ חשוב להכיר במיוחד בעידן זה בחשיבות התקשורת למען מאבק ציבורי, להבין את תפקידה של התקשורת וליצור קשר עם הגורם המכסה את אותו תחום שנרצה לטפל.

○ התקשורת יכולה להיות כלי ואם נשתמש בו בצורה נכונה אנו יכולים להצליח לקדם מאבקים.

○ במהלך השיעור נערכה סימולציה לשיחה עם גורם מטפל מטעם העירייה, הקבוצה התחלקה לשתי קבוצות וכל קבוצה נערכה לשיחה בנושא שאותו היו רוצים לשנות, התחושות שעלו מטעם הפונים:

חוסר הכנה מראש, חוסר ידע ולמידה על הנושא,

תחושות שחשו מטעם הגורם המטפל: חוסר כבוד, נפנוף, לא קיבלו זמן לסיום טיפול, הטיל את המשימות והדברים עליהם ולא לקח אחריות מעבר.

○ למדנו כי כדי להצליח במאבק חשוב להקפיד על העקרונות הבאים:

נושא השיעור: עקרונות ההנחיה

- כשאנו מנהלים דינמיקה בקבוצה עלינו להגדיר מראש מספר עקרונות: על מה הדיון? כמה זמן ייקח? איך מוודאים הבנה?
- בקבוצה תמיד יהיו כמה צדדים וכיוונים שונים בשיח, אך חייב לאפשר לכל המשתתפים לחוות, לדבר, להרגיש וגם לא להסכים.
- תפקידו של המנחה הוא לדאוג שכל משתתף יוכל להתבטא בפתיחות ולקדם נושאים שהם לכאורה אישיים.
- הבחירה של כל משתתף היא מה לעשות עם הכלים שקיבלנו בקבוצה, הכלים שקיבלנו יכולים להוות כלי עזר לנו ולאחרים, יכולים להתייעץ איתנו ולשאול שאלות, ומאחריותנו להקפיד לבדוק את הדברים לפני שנותנים תשובה, יכול להיות שדברים השתנו ולכן לא בושה להגיד אני לא יודע, לא נותנים תשובה מהשרוול כי מדובר בדיני נפשות והשלכות קשות שיכולות להגיע בעקבות.
- אנו נציגים להורים ונותנים מענה לכל הילדים. זה שהילדים האלה מתקשים לא אומר שאנו צריכים לוותר עליהם, תפקידנו לתת מענה לכל הילדים מכל הסוגים.